

Драган О.І.

професор, д.е.н.

Національний університет харчових технологій

СТРЕС-МЕНЕДЖМЕНТ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ М'ЯСНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Ключові слова: стрес, реакція, адаптація, ситуація, стрес-менеджмент, стресори

Драган Е.И.

СТРЕСС-МЕНЕДЖМЕНТ ПЕРСОНАЛА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ МЯСНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Ключевые слова: стресс, реакция, адаптация, ситуация, стресс-менеджмент, стрессоры

Dragan O.

STRESS-MANAGEMENT PERSONNEL IN THE ENTERPRISE MEAT INDUSTRY

Keywords: stress response, adaptation, situation, stress management, stressors

Особливістю розвитку персоналу на підприємствах м'ясної промисловості є наявність постійного професійного стресу.

Професійний стрес – це багатогранний феномен, який виражається у фізіологічних та психологічних реакціях на складну робочу ситуацію. Розвиток таких реакцій можливий і в розвинутих, добре керованих організаціях, що зумовлено не тільки структурно організаційними особливостями, а й характером роботи, особистісними стосунками працівників, їх взаємодією [1].

Стрес (від англ. Stress – тиск, натиск; гніт; навантаження; напруга) - неспецифічна (загальна) реакція організму на вплив (фізичний або

психологічний), що порушує його гомеостаз, а також відповідний стан нервової системи організму (або організму в цілому). Розрізняють емоційно позитивний та емоційно негативний, короткочасний та довгостроковий, фізіологічний та психологічний стреси [2].

Проблема стресу на роботі настільки велика, що стала об'єктом уваги Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) в рамках розмови про проблеми охорони психічного здоров'я та трудової діяльності. За даними статистики, у ряді країн Європейського регіону ВООЗ стрес є основною причиною невиходу на роботу. Різко зріс збиток від виплат допомог на випадок хвороби і втрати робочих днів. Результати досліджень показують, що 50-60% всіх втрат робочого часу в цих країнах пов'язані з наслідками стресу. Згідно з результатами недавнього дослідження, стресів схильні 28% з 160 мільйонів працюючих в ЄС. При цьому більше половини з них скаржаться на велику кількість роботи і необхідність виконувати її в стислі терміни. "Виробничий" стрес сприяє розвитку цілого ряду нездужань: 13% працівників у країнах ЄС скаржаться на головні болі, 17% – на м'язові болі, а 30% – на болі в спині [1].

Модель стресової ситуації наведена на рис.1.

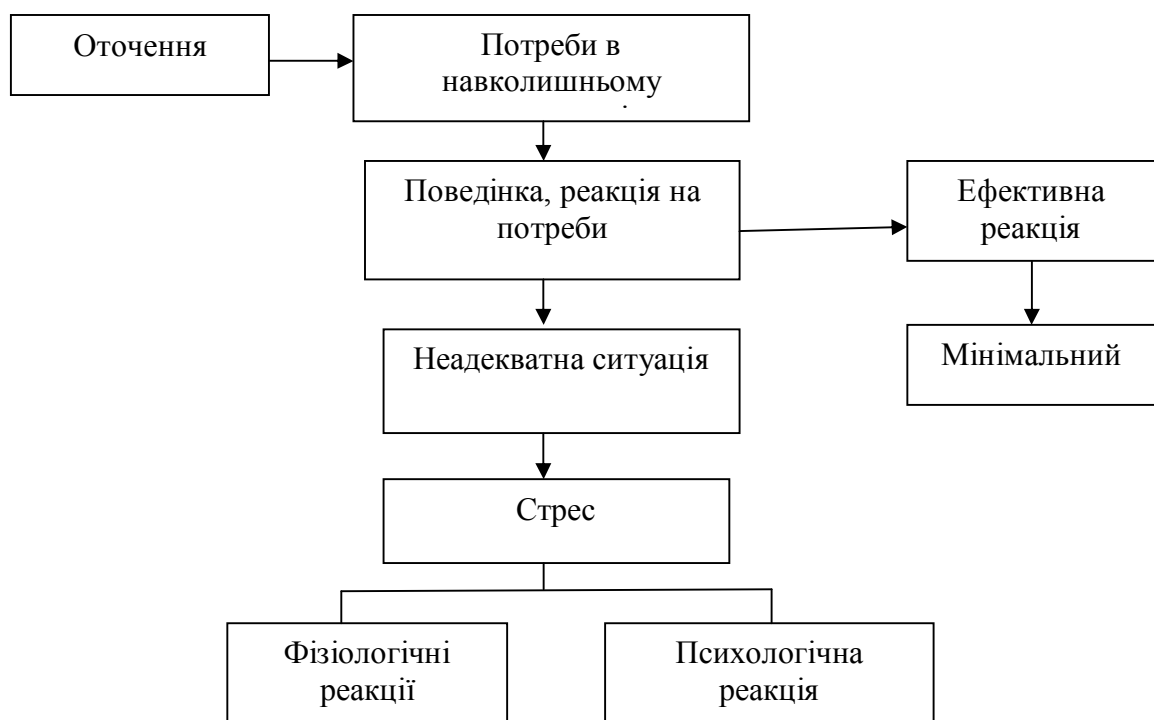

Рис.1. Модель стресової ситуації [3, с. 196]

Стресори, у свою чергу, класифікуються: 1) за типом життєвих подій або типом труднощів (фінансові, службові, міжособові, пов'язані зі здоров'ям, і тому подібне), 2) за інтенсивністю (гострі, середні, помірні); 3) за величиною втрат або загроз; 4) за тривалістю (хронічні, короткострокові); 5) за мірою керованості подією (контрольовані, неконтрольовані); 6) за рівнем впливу (макро- і мікростресори) [4].

Також стресори розподіляють на внутрішні та організаційні.

До «внутрішніх» стресорів відносять особистісні характеристики людини, її ставлення до роботи, здатність будувати стосунки з іншими тощо.

До «організаційних» стресорів відносять: високе навантаження; відсутність чи брак підтримки з боку колег чи керівництва, недостатню винагороду за роботу; невизначеність у оцінці виконання роботи; неможливість впливати на прийняття рішень; невизначені вимоги до роботи; постійний тиск з боку керівництва; необхідність виконувати монотонну та неперспективну роботу; конфліктну атмосферу в колективі; недостатній час для відпочинку тощо.

До організаційних стресорів на підприємствах м'ясної промисловості можна віднести фактори виробничого середовища, а саме процес забою тварин, вид крові тварин тощо. Звичайно, з часом працівники адаптуються до умов виробничого середовища і не звертають на них уваги. Водночас для психіки працівників ознаки стресу мають певні наслідки, у характері з'являється безпричинна агресивність, жорстокість.

Причиною сильного нервового перенапруження можуть служити умови праці: погане освітлення і вентиляція, тісне приміщення та ін. До чинників, прямо або побічно сприяючим професійним стресам, можна також віднести відсутність інформації і відсутність часу. Як вважають фахівці з

професійних стресів, останні два чинники є фоном, на якому стресом може стати будь-яке додаткове роздратування.

Дослідження санітарно-гігієнічних умов на підприємствах м'ясної галузі показали, що рівень загальної вібрації не відповідає вимогам на 15 % обстежених робочих місць, метеорологічні параметри не відповідають вимогам в 30 % випадків, рівень шуму — в 13 % випадків, результати вимірів штучної і природної освітленості — в 46 % випадків. Забезпеченість побутовими приміщеннями працівників не перевищує 75 %, в 48 % випадків на підприємствах відсутні душові кімнати і кімнати для відпочинку, не відповідають вимогам приміщення для прийому їжі [5, с.123].

Виникає потреба в нейтралізації впливу факторів виробничого середовища, що призводять до стресових явищ у працівників.

Стрес менеджмент – це процес управління стресом, якій включає три головних напрямки: профілактику стресогенних факторів, зменшення напруження від неминучих стресорів та організацію системи подолання їх негативних наслідків.

До організаційних заходів управління стресами на підприємстві м'ясної промисловості відносяться:

- соціальна підтримка трудового колективу підприємства для збереження психологічної стійкості працівників в стресових ситуаціях;
- використання бригадних форм організації праці та ін.;
- застосування заходів наукової організації праці;
- підвищення рівня культури управління;
- психологічні заходи (використання прийомів навіювання);
- використання керівником різних форм самоконтролю;
- навчання за антистресовими програмами, регулярне емоціональне «розвантаження»;
- колективні заняття спортом (власні команди футболу, волейболу тощо).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Стрес на роботі – [Електронний ресурс]: Режим доступу до ресурсу: <http://megasite.in.ua/55688-stresi-na-roboti.html>
2. Лученко В. Стрес-менеджмент. – [Електронний ресурс]: Режим доступу до ресурсу: <http://luchenko.com>.
3. Романова Л.В. Управління підприємницької діяльністю : навч. посіб. /Л.В. Романова. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 240 с.
4. Сайт о стрессе и стрессменеджменте // [Электронный ресурс] Режим доступа: www.nostress.ru.
5. Гуць В.С. Причини, джерела і обставини виробничого травматизму в м'ясній промисловості України / В.С. Гуць, О.В. Євтушенко. // Харчова промисловість, 2012, №3. – С.122-126.
Сборник научных докладов «Перспективы развития научных исследований в 21 веке». 27.02. - 28.02.13.– Ч.1. _ Щецин (Польша). – 2013. – С.46-48.